

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: Commissiedebat Drugsbeleid, 22 februari 2023
Datum: 13 februari 2023

Geachte leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

Namens Verslavingskunde Nederland vraag ik uw aandacht voor het volgende, in verband met het aanstaande Commissiedebat Drugsbeleid op 22 februari 2023.

Verslavingspreventie

Verslavingspreventie is een noodzakelijke aanvulling op andere, meer repressieve maatregelen, zoals een verbod van drugs of de handhaving daarvan. Waar preventie gericht is op het voorkomen van problemen met middelengebruik, is bij verbod en handhaving het kwaad vaak al geschied in de vorm van verslavingsproblematiek of justitiële impact op de maatschappij en het individu. Terecht vragen steeds meer instanties zich af waarom er geen maatregelen worden genomen die minder ingewikkeld en ingrijpend zijn dan een verbod, zoals maatregelen op het gebied van preventie, voorlichting en monitoring. Binnen Verslavingskunde Nederland wordt door de preventie-experts van 11 instellingen voor verslavingszorg landelijk samengewerkt om een goed onderbouwd en op evidentie gestoeld pakket aan maatregelen neer te zetten. Deze brief is bedoeld om uw aandacht en steun voor onze rol hierin te vragen.

Investeren in verslavingspreventie is investeren in het voorkomen van riskant en problematisch gebruik en van (toekomstige) problemen die kunnen ontstaan door (overmatig) gebruik van alcohol en drugs. De term verslavingspreventie dekt de lading niet volledig, want hiermee wordt meer voorkomen dan verslaving. Riskant gebruik van alcohol en drugs kan voor individuen problemen binnen verschillende leefgebieden veroorzaken, maar misbruik van deze middelen heeft ook bredere maatschappelijke gevolgen, zoals overlast, geweld, criminaliteit en verkeersovertredingen. Met verslavingspreventie wordt dus veel meer voorkomen dan verslaving alleen.

Vooraf op het gebied van drugspreventie valt nog de nodige gezondheidswinst te behalen. Net als bij overmatig gebruik van alcohol is het riskant gebruik van drugs nog steeds omgeven door ontkenning, taboe en schaamte. Veel mensen die drugs gebruiken mijden de hulpverlening of zoeken pas hulp op het moment dat ze zijn vastgelopen. Daardoor kampt het merendeel van de cliënten in de verslavingszorg met langdurige en complexe problematiek. Door mensen eerder te ondersteunen en voor te lichten, bijvoorbeeld door middel van campagnes en via gerichte interventies, kan escalatie van problemen worden

voorkomen. Dat is niet alleen goed voor de samenleving, preventie is ook nog eens bijzonder kosteneffectief.

Basispakket

Het is van groot belang dat verslavingspreventie *integraal* plaatsvindt (dus gericht op zowel alcohol als drugs middels een samenhangend pakket van maatregelen), zoveel mogelijk wordt gebaseerd op bewezen effectieve methodes en dat interventies langdurig worden ingezet. Daartoe heeft Verslavingskunde Nederland een landelijk basispakket verslavingspreventie ontwikkeld ([Lokaal-samenwerken-aan-verslavingspreventie-2022-06-1.pdf \(verslavingskundenederland.nl\)](https://www.verslavingskundenederland.nl/onderzoek-en-advies/landelijk-basispakket-verslavingspreventie-2022-06-1.pdf)) ; een combinatie van kwalitatief hoogstaande interventies, die direct kunnen worden ingezet binnen de preventieketen.

De overkoepelende doelstellingen van dit basispakket zijn:

1. Uitstellen van het eerste gebruik van alcohol en drugs.
2. Voorkomen van problemen die kunnen ontstaan door het riskant gebruik van alcohol en drugs.
3. Vroegtijdig signaleren van problematiek rond overmatig gebruik van alcohol en drugs.
4. Toeleiden naar gepaste zorg.

Landelijke financiering

Op dit moment wordt verslavingspreventie zeer gefragmenteerd gefinancierd¹. Meestal gebeurt het vanuit lokale gelden en voor een korte periode. Daardoor is het aanbod van preventieve interventies heel verschillend in Nederland. Er bestaat geen structurele financieringsstructuur voor preventie. Dit maakt verslavingspreventie buitengewoon kwetsbaar.

Zolang er vanuit de landelijke overheid geen duidelijkheid komt over de structurele beschikbaarheid van voldoende middelen, blijven gemeenten terughoudend in hun inkoop en instellingen voor verslavingszorg daardoor noodgedwongen terughoudend in het implementeren van bewezen effectieve interventies binnen die gemeenten. Er is immers geen zekerheid over een structurele financiering van het aanbod.

Bij de inrichting van een gezamenlijk, landelijk aanbod van interventies past geen regionaal onderscheid en daaraan gekoppelde regionale financiering. Voor de implementatie van landelijke interventies is structurele, landelijke financiering noodzakelijk.

Verslavingskunde Nederland is van mening dat verslavingspreventie een structurele plek verdient, vanwege de impact die preventie heeft op de brede, maatschappelijke gezondheid. Daarom verzoeken wij uw Kamer om de minister van Justitie en Veiligheid op te roepen zorg te dragen voor structurele, landelijke financiering van verslavingspreventie en voor het financieren van landelijke interventies, in ieder geval voor de komende jaren.

---

¹ NB: dit geldt ook voor GGZ Preventie

Focus

Tot slot geeft Verslavingskunde Nederland uw Kamer ter overweging om niet alleen aandacht te hebben voor jongeren, maar ook voor volwassenen en ouderen. Riskant en problematisch gebruik van alcohol en drugs is immers niet exclusief voorbehouden aan jongeren. Ter illustratie, de leeftijd van mensen die in Nederland in behandeling zijn voor problemen met riskant drugsgebruik is gemiddeld ruim boven de 30 jaar². En de gemiddelde leeftijd van mensen die in Nederland behandeld worden voor problemen met overmatig alcoholgebruik is zelfs 46 jaar. Het is van het grootste belang dat er goede preventieve interventies worden ontwikkeld en ingezet, specifiek gericht op volwassenen en ouderen. Ook zij verdienen uw aandacht en uw steun.

Wij hopen middels deze brief een bijdrage te leveren aan het debat op 22 februari. Uiteraard zijn wij altijd bereid deze brief wanneer gewenst toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,

Walther Tibosch
Voorzitter

---

² De Nederlandse bevolking vergrijst. Ook komen er steeds meer ouderen in de verslavingszorg. In 2015 stijgt de gemiddelde leeftijd van de hulpvragers in de verslavingszorg naar 41,6 jaar. (Ladis 2015)